

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

«Затверджено»

на засіданні кафедри стоматології
Зав. кафедри
д.мед.н., професор _____ Лахтін Ю.В.
протокол № 9 від 04.04.2019 р.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ
ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ДО ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ

<i>Навчальна дисципліна</i>	Пропедевтика терапевтичної стоматології
<i>Модуль №1</i>	Клінічні особливості будови зубів, тканин та органів порожнини рота та препарування каріозних порожнин
<i>Змістовий модуль № 2</i>	Препарування каріозних порожнин
<i>Тема заняття 14</i>	Контроль засвоєння змістового модуля 2.
<i>Спеціальність</i>	221 Стоматологія
<i>Рівень вищої освіти</i>	Другий (магістерський)

1. Актуальність теми: Знання класифікації каріозних порожнин за Блекум дає можливість визначити особливості препарування каріозних порожнин у залежності від місця розташування й обліку особливостей твердих тканин зуба.

1.2 Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у Стандарті).

Згідно з вимогами «Стандарту вищої освіти України» дисципліна «Пропедевтика терапевтичної стоматології» забезпечує набуття студентами компетентностей:

– **інтегральна:**

1. Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Стоматологія» у процесі навчання та майбутній професійній діяльності.

– **загальні:**

1. Здатність до абстрактного мислення, пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел; здатність постійно вчитися та поглиблювати свої знання на підставі досягнень сучасної медицини та, зокрема, стоматології.

2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професії.

3. Здатність застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.

4. Здатність спілкуватися рідною мовою як усно, так і письмово; здатність спілкуватись другою мовою.

5. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

6. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

7. Здатність працювати в команді.

8. Навички міжособистісної взаємодії.

9. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

10. Навики здійснення безпечної діяльності.

11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

12. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

– **спеціальні:**

1. Здатність застосовувати отримані базові знання з пропедевтики терапевтичної стоматології при оцінюванні результатів лабораторних та інструментальних методів обстежень;

2. Здатність використовувати набуті знання для встановлення клінічного діагнозу стоматологічного захворювання;

3. Здатність проводити окремі етапи лікування основних одонтологічних захворювань;

4. Здатність оцінювати вплив чинників навколишнього середовища на стан зубощелепної системи людини та здоров'я в цілому.

Деталізація компетентностей відповідно до дескрипторів НРК у формі «Матриці компетентностей».

Матриця компетентностей

№ з/п	Компетентність	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
-------	----------------	--------	--------	-------------	-------------------------------

Інтегральна компетентність:

здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Стоматологія» у процесі навчання та професійній діяльності

Спеціальні компетентності:

1.	Здатність застосовувати отримані базові знання з пропедевтики терапевтичної стоматології при оцінюванні результатів лабораторних та інструментальних методів обстежень	Будова твердих тканин тка-нин зуба та патоло-гічними станами. Клініко-анатомічні особливості будови зубів, ознаки належності до відповідної щелепи, сторони.	Оцінити стан зубів та зміни в них. Визначати належність зубів до тієї чи іншої групи, сторони (справа, зліва), верхньої чи нижньої щелепи.	Вміти пояснити та обґрунтувати зміни стану зубів, пародонту, органів та слизової оболонки порожнини рота, слини та ротової рідини пацієнту, колегам.	Нести відповідальність за правильність та точність оцінки лабораторних та інструментальних методів дослідження.
----	--	--	--	--	---

2.	Здатність використовувати знання для встановлення клінічного діагнозу стоматологічного захворювання.	Класифікація каріозних порожнин за Блекум. Клінічні особливості анатомо-гістологічної будови зубів. Топографія тканин та утворень зуба. Зубні формули	Визначати належність каріозних порожнин до певного класу за Блекум. Оцінити глибину каріозного ураження, стан тканин зуба.	Вміти пояснювати розташування дефекту твердих тканин зуба пацієнту, при обговоренні з колегами. Правильно заповнювати медичну документацію.	Нести відповідальність за оволодіння відповідними знаннями та вміннями
3.	Здатність проводити окремі етапи лікування основних одонтологічних захворювань	Способи та етапи препарування каріозних порожнин різних класів за Блекум.	Поетапно препарувати каріозні порожнини різними способами класичною та мінімально-інвазивними методиками. Пломбувати каріозні порожнини I – V класів за Блекум матеріалами різних груп.	Вміти обгрунтовано обирати методики та провести окремі етапи лікування зубів на «фантомах».	Нести відповідальність за оволодіння відповідними знаннями та вміннями

2. Конкретні цілі:

Знати:

- 1) класифікацію каріозних порожнин за Блекум;
- 2) етапи препарування каріозних порожнин;
- 3) режим препарування. (α-II)

Опанувати:

- 1) навичками роботи з бормашиною;
- 2) препарування каріозних порожнин.
- 3) технікою виконання:
 - розкриття каріозної порожнини;
 - некректомія;
 - формування каріозної порожнини. (α-III)

Уміти:

- 1) розкрити каріозну порожнину;
- 2) провести некректомію;
- 3) сформуванати каріозну порожнину;
- 4) вибрати правильний режим препарування.
- 5) фіксувати наконечник на рукаві;
- 6) фіксувати бор у наконечнику;
- 7) препарувати порожнини різних класів. (α -IV)

Розвивати:

- 1) творчі здібності в процесі експериментального препарування каріозних порожнин 1-5 класів за Блеком. (α -IV)

3. Базові знання, вміння, навички, необхідні для вивчення теми (міждисциплінарна інтеграція)

№ п./п.	Дисципліна	Знати	Уміти
I. Попередні:			
1.	Гістологія	Гістологічна будова емалі, дентину.	Розрізнати гістологічні утворення зубів.
2.	Анатомія людини	Топографічну анатомію пульпової камери різних груп зубів.	Визначати приналежність зуба до визначеної групи (різці, ікла, премоляри, моляри)
II. Наступні:			
1.	Терапевтична стоматологія	Класифікація каріозних порожнин, особливості препарування каріозних порожнин.	На фантомах препарувати каріозні порожнини різних класів.

4. Завдання для самостійної роботи під час підготовки до заняття та на занятті.

Класифікація каріозних порожнин за Блеком

I клас
- порожнини в природних фісурах на жувальній поверхні молярів і премолярів;
- порожнини в сліпих ямках різців і молярів.

II клас
На контактних поверхнях молярів і премолярів:
- нижче екватора;
- на екваторі;
- вище екватора.

III клас
На контактних поверхнях різців і іклів без порушення цілісності кута і ріжучого краю коронки.

IV клас
На контактних
поверхнях різців і іклів
з порушенням кута і
ріжучого краю коронки

V клас
Каріозні порожнини
в області шийок усіх
груп зубів.

4.2. Теоретичні питання до заняття:

1. Класифікація каріозних порожнин за Блеком.
2. Етапи препарування каріозних порожнин.
3. Особливості 1-го етапу препарування:
 - а) у яких випадках цей етап не проводять?
 - б) напрямок руху бора при проведенні цього етапу?
4. Назвіть 2-й етап препарування, і якими інструментами він виконується?
5. Назвіть 3-й етап препарування і його суть?
6. Поняття режиму препарування.
7. Як необхідно формувати каріозну порожнину 1-го класу, розташовану на жувальній поверхні зуба?
8. Як варто формувати порожнини, якщо на тому самому зубі є каріозна порожнина, що локалізується на жувальній поверхні і борозенці щічної поверхні?
9. Перелічити послідовність маніпуляцій при формуванні порожнини 2-го класу?
10. Як формувати каріозні порожнини 2-го класу при наявності сусіднього зуба?
11. Які показання до формування додаткової площадки в каріозних порожнинах 2-го класу?
12. Яким вимогам повинна відповідати додаткова площадка в каріозних порожнинах 2-го класу?
13. Які каріозні порожнини відносяться до порожнин 3-го, 4-го класів?
14. Як необхідно формувати каріозні порожнини 3-го класу, якщо немає поруч сусіднього зуба?
15. Як необхідно формувати порожнини 3-го класу, якщо є поруч сусідній зуб?
16. Які додаткові площадки доцільно створювати при формуванні каріозних порожнин 4-го класу?
17. Які каріозні порожнини відносяться до каріозних порожнин 5-го класу?
18. Яка форма порожнини найкраща для порожнин 5-го класу?
19. У чому складається особливість формування дна каріозної порожнини при глибокому карієсі в каріозних порожнинах 1-х і 5-х класів?
20. Які способи препарування поліпшують фіксацію пломб у порожнинах 5-го класу?

4.3. Практичні завдання, які необхідно виконати на практичному занятті:

1. Навчитись нетрадиційним методикам препарування каріозних порожнин.
2. Навчитись відновлювати анатомічну форму зубів за допомогою пінів та постів.
3. розкрити каріозну порожнину;
4. провести некректомію;
5. сформуванати каріозну порожнину;
6. вибрати правильний режим препарування.
7. фіксувати наконечник на рукаві;
8. фіксувати бор у наконечнику;
9. препарувати порожнини II - IV класів.

6. Матеріали для самоконтролю:

А. Завдання для самоконтролю:

№ п/п	Навчальні завдання	Вказівки до завдання
Вивчити:		
1.	Етапи препарування каріозних порожнин.	Знати особливості кожного етапу препарування в залежності від розташування каріозної порожнини.
2.	Режим препарування.	Знати які ускладнення можуть виникнути при недотриманні режиму препарування.
3.	Класифікацію каріозних порожнин за Блеком.	Заповнити структурно-логічну схему по темі заняття.

Б. Задачі для самоконтролю (II а):

Типові задачі:

1. У пацієнта П. діагностовано каріозна порожнина 1-го класу, розташована на жувальній поверхні з поразкою фісур і збереженому емалевому валику між ними. Варіанти препарування?

2. У пацієнтки В. каріозні поразки фісур премоляра верхньої щелепи і другого премоляра нижньої щелепи. Каріозні порожнини з вузьким вхідним отвором, дентин м'який, знімається шарами. Які особливості препарування каріозних порожнин, локалізованих у цих зубах?

3. У пацієнтки Д. при обстеженні була виявлена каріозна порожнина 1-го класу по Блеку, розташована у фісурі на щічній поверхні 26 зуба. Каріозна порожнина з вузьким вхідним отвором, дентин розм'якшений, знімається шарами. Порожнина глибока. Які особливості формування цієї каріозної порожнини?

Тестові завдання:

1. У пацієнта С. при обстеженні була виявлена каріозна порожнина, розташована на жувальній поверхні 36 зуба, із широким вхідним отвором, дентин щільний, пігментований, нависаючих країв немає. Які етапи препарування ви будете виконувати?

- а) розкриття каріозної порожнини;
- б) некректомія;

в) формування каріозної порожнини

2. У пацієнтки Л. при обстеженні була діагностована каріозна порожнина 1-го класу за Блекум, дентин пігментований, розм'якшений. Якими інструментами ви будете виконувати 2-й етап препарування?

а) зонд стоматологічний;

б) екскаватор;

в) алмазний бор.

3. Укажіть, до яких каріозних порожнин за класифікацією Блека відносяться нижче зазначені порожнини:

- каріозна порожнина на жувальній поверхні моляра	3-й клас за Блекум
- каріозна порожнина на контактній поверхні різця без порушення різучого краю	4-й клас за Блекум
- каріозна порожнина на контактній поверхні премоляра	5-й клас за Блекум
- каріозна порожнина розташована в пришийковій ділянці верхнього ікла	1-й клас за Блекум
- каріозна порожнина розташована на контактній поверхні різця з порушенням краю, що різє	2-й клас за Блекум

7. Література:

Основна (базова):

1. Пропедевтика терапевтичної стоматології [Текст]: підруч. для студ. стом. факул. вищ. навч. закл. МОЗ України / Марченко І.Я., Назаренко З.Ю., Павленко С.А. та ін.; під заг. ред. Ткаченко І.М.; ВДНЗУ «УМСА» – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2016 р. – 439с.

2. Терапевтична стоматологія: Підручник для студентів стоматологічного факультету вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації / За ред. Анатолія Ніколішина – Вид.2-ге, виправлене і доповнене. – Вінниця: Нова Книга, 2012. – 680 с.

3. Практикум з терапевтичної стоматології (фантомний курс) / А.В. Борисенко, Л.Ф. Сідельнікова, М.Ю. Антоненко, Ю.Г. Коленко, О.О. Шекера. – Київ, 2011. – 512 с. – Бібліогр.: С. 510 – 512.

4. Терапевтична стоматологія: підручник у 4 т. Фантомний курс / [М.Ф. Данилевський, А.В. Борисенко, А.М. Політун та ін.] / За редакцією А.В. Борисенка. – Т 1. – К.: Медицина, 2009. – 400 с.

Допоміжна:

1. Данилевский Н.Ф., Борисенко А.В., Политун А.М., Сидельникова Л.Ф., Несин А.Ф. Терапевтическая стоматология: Учебник; В 4 т. – Пропедевтика терапевтической стоматологии. – Киев: Медицина, 2011. – 400 с.

2. Ковальов Є.В. Обстеження хворого та діагностика одонтопатології в клініці терапевтичної стоматології: навчальний посібник / Є.В. Ковальов, І.Я. Марченко, М.А. Шундрік. – Полтава, 2005. – 126 с.

3. Магид Е.А. Фантомный курс терапевтической стоматологии: [атлас] /Е.А. Магид, П.А. Мухин, Е.Е. Маслак; под ред. Ю.М. Максимовского. – [3-е изд., перераб. и доп.]. – М.: Медицина, 1996. – 304 с.

4. Николаев А. И. Фантомный курс терапевтической стоматологии / А. И. Николаев, Л. М. Цепов. – М.: МЕДпресс-информ, 2010. – 432 с.

5. Николаев А.И. Практическая терапевтическая стоматология: [учеб. пособ.] /Николаев А.И., Цепов Л.М. – М.: МЕДпресс-информ, 2010. – 924 с.

6. Николаев А.И. Практическая терапевтическая стоматология: учебное пособие / А.И. Николаев, Л.М. Цепов. – 8-е изд., доп. и перераб. – М.:МЕДпресинформ, 2008. – 960 с.

7. Практикум з терапевтичної стоматології (фантомний курс): навчальний посібник / [М.Ф. Данилевський, А.П. Грохольський, А.М. Політун та ін.] / За ред. М.Ф. Данилевського. – Львів: Світ, 1993. – 184 с.

8. Семиотика одонтопатологии [Текст]: учеб.-метод. пос. / Марченко И.Я., Шундрик М.А., Назаренко З.Ю.; под ред. Е.В. Ковалева; ВГУЗУ «УМСА». – Полтава: ООО «АСМИ», 2015. – 201с.

9. Терапевтическая стоматология: учебник в 4 т. Кариес. Пульпит. Периодонтит. Ротовой сепсис / [Н.Ф. Данилевский, А.В. Борисенко, А.М. Политун и др.] / За редакцией А.В. Борисенко. – Т. 2. – К.: Медицина, 2010. – 544

10. Терапевтична стоматологія: підручник у 2 т. / [А.К. Ніколішин, В.М. Ждан, А.В. Борисенко та ін.] / За редакцією А.К. Ніколішина. – Т.1. – Вид. 2. – Полтава: Дивосвіт, 2007. – 392 с.

11. Терапевтична стоматологія: обладнання та інструментарій: навчальний посібник / В.І. Герелюк, Н.В. Нейко, В.В. Материнський, О.П. Кобрин. – Івано-Франківськ, 2002. – 95 с.

Інформаційні ресурси:

- <http://nashol.com/2011041354397/propedevtika-stomatologicheskikh-zabolevanii-skorikova-l-a-volkov-v-a-bajenova-n-p.html>
- <http://www.booksmed.com/stomatologiya/2393-propedevtika-stomatologicheskikh-zabolevaniy-skorikova.html>
- http://dental-ss.org.ua/load/kniga_stomatologia/terapevticheskaja/8.
- <http://www.stomatkniga.ru/index.php?start=48>.
- http://stomatbook.blogspot.com/p/blog-page_14.html.
- <http://www.mosdental.ru/Pages/Page28.1.html>.